

A 2010. évi költségvetési beszámoló szöveges indoklása

1. Feladatkör, tevékenység

Az intézmény neve: Egyenlő Bánásmód Hatóság

Törzskönyvi azonosítószáma: 598196

Honlapok címe: www.egyenlobanasmod.hu; www.antidiszko.hu

Összefoglaló

Az Hatóság alapfeladata hatósági tevékenység, e mellett szervezési, tájékoztatási, a jogi szabályozás terén véleményező és javaslattevői, valamint gazdálkodási feladatai vannak.

A Hatóság az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén a jogaiban sértett fél kérelmére, vagy a törvényben meghatározott esetekben hivatalból lefolytatja a hatósági eljárást annak megállapítása érdekében, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés. Amennyiben az eljárás során bebizonyosodik, hogy sérült az egyenlő bánásmód követelménye, hatósági határozattal, a törvényben meghatározott szankciót alkalmaz.

Közigazgatási eljárás keretében fellebbezésre nincs lehetőség, a határozat ellen bírósági felülvizsgálatnak van helye, mely a Fővárosi Bíróság hatáskörébe és kizárólagos illetékességébe tartozik.

Az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz a 2010-es évben mintegy ezerháromszáz ügyben fordultak magánszemélyek, szervezetek, munkáltatók képviselői tájékoztatásért és jogi segítségért. A közel másfélezer beadvány közül a hatóság a tavalyi évben 377 ügyben indított hatósági eljárást, ezek közül 40-ben állapított meg jogsértést, 244 ügy pedig 2011-ben is folytatódik. Az előző évekhez hasonlóan legmagasabb számban a foglalkoztatás területén sérült a kérelmezők egyenlő bánásmódhoz való joga, védett tulajdonság tekintetében a legtöbb esetben az anyaság, az érdekképviselthez való tartozás, illetve kérelmező egyéb helyzete miatt.

Az ezerháromszáz beadvány közül, közel száz esetben a Hatóság hatáskörének hiánya miatt a megkeresést más illetékességgel és hatáskörrel rendelkező szervezethez tette át ügyintézés és válaszadás céljából. Továbbra is magas azon beadványok száma, amelyekben nem diszkriminációt sérelmeznek, ezekben az ügyekben a Hatóság arra törekedett, hogy szakszerű, az állampolgárok számára közérthető választ adjon a felmerülő problémáikra, igényérvényesítő lehetőségeikre. Az ilyen jellegű beadványokra a Hatóság közel 600 esetben tájékoztató levelet küldött ki. Öröndetes tény, hogy az előző évekhez képest emelkedett a hatóság által jóváhagyott egyezségek száma. Míg 2009-ben 18, addig 2010-ben már 36 esetben kötöttek egyezséget az ügyfelek a hatóság előtt folyamatban lévő eljárásban. A vizsgált ügyek számának emelkedése azt jelzi, hogy a Hatóság tevékenysége mindinkább ismertté válik az állampolgárok számára. E körben kívánatosnak tartjuk, hogy ne a büntető, szigorú

szankciók alkalmazása, hanem az ügyfélközpontú, a felek között egyezségekre törekvő jogalkalmazói gyakorlat kerüljön előtérbe. A Hatóság a fentiek alapján is kiemelkedő fontosságúnak tartja eljárásaiban a mediációs lehetőségek feltárását, valamint a hatékony, feladatorientált szakszerű közreműködést, amely az ügyfelek számára is valódi és hosszú távú megoldást eredményez.

A Hatóság által megállapított jogsértések körében a diszkrimináció fajtái szerint 36 esetben közvetlen hátrányos megkülönböztetést, 6 esetben zaklatást, valamint 1-1-1 esetben közvetett hátrányos megkülönböztetést, jogellenes elkülönítést, illetve megtorlást állapított meg.

A Hatóságnál 148 ügyben született elutasító határozat, többségükben azért, mert az eljárás alá vont bizonyította, hogy nem tett különbséget a panaszossal összehasonlítható helyzetben lévők javára, vagy a különbségtételnek jogszerű indokát adta. 11 ügyben állapította meg a hatóság a szolgáltatásokkal kapcsolatos hátrányos megkülönböztetést, a kérelmező egyéb helyzete, életkora, etnikai hovatartozása, fogyatékossága, nemzetisége, bőrszíne, egészségi állapota, vagyis az un. védett tulajdonsága miatt.

A legtöbb jogsértés gazdasági társaságokkal szemben került megállapításra, a többi ügyben önkormányzatokkal, illetve intézményekkel és állami szervekkel szemben került sor szankció alkalmazására. A tavalyi évben a hatóság összesen 20,3 millió forint bírságot szabott ki.

A 2009-ben indult – TÁMOP 5.5.5. A diszkrimináció elleni küzdelem – a társadalmi szemléletformálás a hatósági munka erősítése című – program keretében létrehozott országos egyenlő bánásmód referensi hálózat ügyvédeit 1226 panaszos kereste fel az előző évben. A Hatóság az Európai Unió által finanszírozott projekt keretében – akkreditált felnőttképzési intézménnyé válva – tavaly ősszel oktatási tevékenységbe kezdett. A saját fejlesztésű, tanúsítványt adó tréningek célja a hallgatók érzékenyítése, valamint jogi ismereteik bővítése. Az előző év végéig 152 fő végezte el a Hatóság háromnapos, ingyenes képzési programját. Szintén 2010 szeptemberében indult útjára a Hatóság országos vándorkiállítás-sorozata „Élőben a játszótérről” címmel. A tárlaton az általános és középiskolások által a „Fiatalok a diszkrimináció ellen” című ifjúsági akció pályázataira beérkezett képzőművészeti alkotásokat és novellákat tekinthetik meg az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség iránt érdeklődők.

Az előző évekhez hasonlóan kiemelt feladatának tekintette a Hatóság a közvélemény tájékoztatását. A hatósági határozatok honlapon való közzététele mellett folyamatosan megjelentette a legjellemzőbb hatósági ügyek rövid összefoglalását. Ennek is köszönhető, hogy a Hatóság kiemelt figyelmet kapott a média részéről.

A Hatóság tájékoztatási tevékenysége

A statisztikai rendszerben egyéb panasz, illetve egyéb megkeresés besorolással 2010-ben 549 beadvány érkezett a Hatósághoz. Jellemzően azok a megkeresések tartoznak

ebbe a kategóriába, melyek elintézéséhez érdemi vizsgálat nem szükséges, a Hatóság az ügyfél kérésére tájékoztatást nyújt.

Az egyéb megkeresések szinte kizárólag magánszemélyektől érkeznek, legtöbbször nem hatósági hatáskörbe tartozó ügyben. A panaszosok nem az egyenlő bánásmód követelményét érintő jogszabályi rendelkezések által szabályozott helyzetet sérelmezik, más jogterületet szabályozó törvények nyomán kialakult sérelmeket, körülményeket nehezményeznek. Túlnyomó többségben jogszabályok felülvizsgálatát, módosítását kérelmezik a panaszosok az általuk sérelmezett helyzet feloldására, sokszor általánosságban vett tájékoztatást, állásfoglalást kérnek nem diszkriminációs ügyben. 2010-ben kirívó volt a szociális biztonság, vagy inkább bizonytalanság okozta segítség-kérés. A szociális támogatások hiánya, a segélyek megvonása, összességében a kedvezőtlen anyagi helyzet okozta krízis tetten érhető a beadványokban.

Foglalkoztatás

A hatósági munka immár több éves tapasztalatai azt mutatják, hogy a hatósághoz érkezett panaszok döntő többsége a munka világával kapcsolatos. A panaszosok a munkáltatók döntéseit sérelmezve, sok esetben védett tulajdonság hiányában is diszkriminációra hivatkozva kérik a Hatóság segítségét, illetőleg kezdeményezik az eljárását. A beadványokból jól kimutatható az a tendencia, hogy elsősorban a munkához való hozzájutás, állásinterjú, illetve a munkaviszony vagy a foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszony megszüntetése esetében éri sérelem a hozzánk fordulókat.

A Hatóság az összesen 40 jogsértést megállapító határozatának több mint felében munkaügyi diszkriminációt állapított meg. Míg az előző évben az életkor és a nemi hovatartozás volt a legjellemzőbb védett tulajdonság, addig a tavalyi évben leginkább az anyaságon, mint védett tulajdonságon alapult az egyenlő bánásmód követelményének megsértése. Miközben az elmúlt évek hatósági tapasztalatai azt mutatták, hogy a munkaerőpiacon megnyilvánuló diszkrimináció leggyakrabban a romákat sújtja, a tavalyi év vizsgált ügyeit tekintve megállapítható, hogy csupán egy ügyben lehetett megállapítani roma etnikai hovatartozáson alapuló diszkriminációt. További eltérés az előző évekhez képest, hogy míg korábban szexuális irányultáson alapuló jogsértést nem állapítottunk meg és az ilyen jellegű ügyekben elenyésző számban érkeztek panaszok, addig a tavalyi évben két esetben szexuális irányultással összefüggésben megvalósuló zaklatás miatt marasztalta el a jogsértést elkövető munkáltatót. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság Tanácsadó Testületének az egyéb helyzet értelmezésével kapcsolatban kiadott állásfoglalása gyakorlatban történő alkalmazása pedig azt eredményezte, hogy a foglalkoztatás területén egyéb helyzeten alapuló diszkriminációt megállapító határozat nem született. A Hatósághoz benyújtott panaszokban ugyanis a munkáltató sérelmezett magatartásának értékelése során a rendeltetésellenes joggyakorlás elvébe ütköző magatartásokat lehetett tetten érni. Mindezek miatt a kérelmek jelentős részét a Hatóság azzal utasította el, hogy a panaszos a munkáltatóval szembeni igényét munkaügyi perben érvényesítheti.

A Hatóság 15 esetben állapított meg a közvetlen hátrányos megkülönböztetést, 1 esetben megtorlást, 4 esetben pedig zaklatást.

A munkáltatók szektorális megoszlását illetően megállapítható, hogy a jogsértések több mint felét a magánszférába tartozó munkáltatók követték el, és csupán egy állami szervvel szemben állapított meg jogsértést a Hatóság.

Az alkalmazott szankciókat tekintve a kiszabott bírságok mintegy felét, 14,4 millió forintot a Hatóság munkáltatóval szemben szabta ki.

A kérelmet elutasító határozatok mintegy 80%-a a foglalkoztatás területével összefüggő panaszok nyomán született. Az elutasítás indoka jellemzően a kérelmező által megjelölt védett tulajdonság, valamint a sérelem, és a védett tulajdonság közötti összefüggés hiányán alapult.

Áruk forgalmazása és szolgáltatás nyújtása, szerződéskötésre való nyilvános ajánlattétel

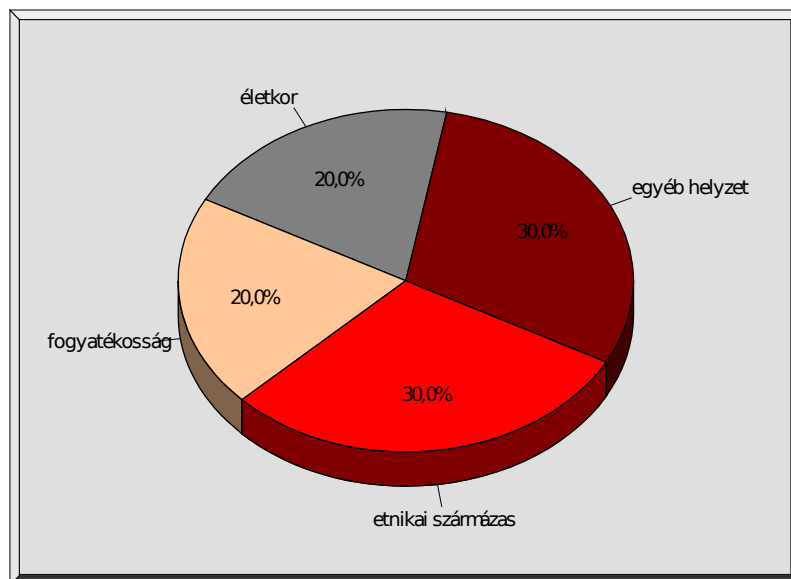
Az Ebktv. tárgyi hatályának meghatározása során a magánjogi jogviszonyok egy jelentős szeletére terjeszti ki az egyenlő bánásmód követelményét. Ez figyelemre méltó, előremutató szabályozás, és egyben a hatósági tevékenység arculatára is jelentős hatása van. A klasszikus (vertikális) szabályozási megközelítés mára meghaladottá vált, az újabb jogalkotási tendenciák abba az irányba mutatnak, hogy a horizontális, vagyis magánszemélyek közötti jogviszonyok tekintetében is szükséges érvényesíteni diszkriminációmentesség követelményét. A hazai szabályozás, ahogy számos más vonatkozásban (így a védett tulajdonságok európai összevetésben is rendkívül széles körű, és nem zárt meghatározásával, vagy a bizonyítás kérdésének szabályozásával) ebben a tekintetben is rendkívül haladó szellemű, hiszen a magánjogi viszonyok széles körére terjed ki.

A hitelezéssel és egyéb banki, pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos panaszok jelentős számban fordulnak elő joggyakorlatunkban.

Ezzel kapcsolatban a Hatóság irányadónak tekinti az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 10.007/2/2006. számú állásfoglalását, amely szerint az Ebktv. 5. § b) pontja alapján a törvény hatálya alá tartoznak a hitelintézetnek minősülő jogi személyeknek a hitelintézeti törvényben szabályozott jogviszonyai.

Különösen gyakori esetkörre képviselnek azok az ügyek, amelyekben a hitelkérelmeknek az igénylő életkora miatti elutasítása merül fel. Ezzel kapcsolatban a Hatóság gyakorlata összhangban van a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete Felügyeleti Tanácsának a lakossági hitelezés előzetes ügyfél-tájékoztatási és fogyasztóvédelmi elveiről szóló 9/2006. (XI.7.) számú ajánlás B részének 6. pontjában foglaltakkal. Az ajánlás kimondja, hogy az életkor nem lehet a hitelezésnél automatikus elutasítási indok, a pénzügyi szolgáltatóknak mérlegelniük kell, hogy a kockázatok figyelembe vételével az idős ügyfelek részére hogyan nyújthatnak szolgáltatásokat. A hatóság gyakorlata ennek megfelelően követi azt az alapelvet, hogy a hitelkérelem életkor miatti automatikus elutasítása nem elfogadható.

Áruk forgalmazása és szolgáltatások nyújtása körében bekövetkezett jogsértések védett tulajdonság szerinti megoszlása

Akadálymentesítés

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége a 2011-es évet az akadálymentesség évének nyilvánította. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés a hatósági tevékenységnek is egyre bővülő esetkörét képezi, mivel az akadálymentesítésre nyitva álló határidők leteltével lehetőség nyílik a komplex akadálymentesítés megvalósulásának vizsgálatára.

Az Országgyűlés a 2007. évi XCII. törvénnyel ratifikálta a 2006. december 13-án New Yorkban elfogadott a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ Egyezményt, amelynek 9. cikke kimondja, hogy „a fogyatékosággal élő személyek önálló életvitelének és az élet valamennyi területén történő teljes körű részvételének lehetővé tétele érdekében a részes államok megfelelő intézkedéseket tesznek, hogy másokkal azonos alapon biztosítsák a fogyatékosággal élő személyek számára a fizikai környezethez, a közlekedéshez, az információhoz és kommunikációhoz, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat és rendszereket, valamint más, nyilvánosan hozzáférhető vagy rendelkezésre álló lehetőségekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférést, mind városi, mind vidéki területeken”.

Az akadálymentesítésre nyitva álló határidők tekintetében a különbséget kell tenni az állami és önkormányzati felelősségi körbe tartozó közszolgáltatásokra, az ügyfélszolgálati rendszerben működtetett tevékenységekre és a közösségi közlekedésre vonatkozó előírások között.

Az **állami felelősségi körbe** tartozó - 2007. április 1-jén már működő - közszolgáltatások vonatkozásában az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósításának határideje 2010. december 31.

Az **önkormányzati feladatellátás** akadálymentesítésére nyitva álló határidők tekintetében a Fot. melléklete ad eligazítást.

Az ügyfélszolgálati rendszerben működtetett közszolgáltatásokra, illetve olyan hatósági engedély vagy hatósági kötelezettség alapján végzett nyilvános szolgáltató tevékenységre, amely település vagy településrész közellátását szolgálja, a Fot. 7/B. § (4) bekezdése alapján a - 2007. április 1-jén már működő - közszolgáltatások vonatkozásában az egyenlő esélyű hozzáférést a közszolgáltatást nyújtó épület nyilvánosság számára nyitva álló részei tekintetében 2013. december 31-éig kell biztosítani. Azon ügyfélszolgálatok esetében, amelyek 2007. április 1., vagyis a Fot. ENSZ Egyezménynek megfelelő szellemű módosításainak hatályba lépése után kezdték meg működésüket, már eleve meg kell felelniük a komplex akadálymentesítés követelményének.

Egyezség született abban az eljárásban, amelyben a panaszos sérelmezte, hogy egy közszolgáltatást nyújtó állami cég, fogyatékoságával összefüggésben megsértette az egyenlő bánásmód követelményét, amikor kerekesszékekkel közlekedő mozgássérült személyként az eljárás alá vont megnehezítette bejutását a mozgássérült személyek számára ügyintézésre kijelölt épületrészébe, valamint az ügyintézés méltatlan körülmények között zajlott. Az egyezségben az eljárás alá vont határidő megjelölésével vállalta, hogy biztosítja a mozgássérült személyek számára az ügyintézésre kijelölt épületrész előtt a zavartalan parkolást, az épületbe történő akadálymentes be és kijutást, továbbá lehetővé teszi a mozgássérült ügyfelek számára kialakított mosdóhelyiség korlátozásmentes használatát. Az eljárás alá vont vállalta továbbá, hogy a fűtési szezon kezdetére megjavítja a fűtési rendszert a mozgássérült ügyfelek fogadására kijelölt épületrészben, és állandó világítást biztosít a helyiségben. Az ügyfélfogadó térben olyan bútorokat, és olyan mennyeiségben helyez el, amely megkönnyíti a mozgássérült személyek közlekedését. Az eljárás alá vont vállalta továbbá, hogy a mozgássérült ügyfelek érkezése után haladéktalanul ügyintézőt küld a kijelölt épületrészbe a várakozási idő csökkentése érdekében.

Tekintettel a feladat jelentős költségigényére, a hatályos jogszabályok **a közösségi közlekedés** egyes területeire vonatkozóan megengedőbb szabályokat tartalmaznak – már amennyiben a kérdés szabályozása tagállami hatáskörben van. A Fot. 29. § (1) bekezdése ebben a körben rögzíti, hogy a közlekedési rendszereknek, tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek, jelző- és tájékoztató berendezéseknek - amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik - fokozatosan, de legkésőbb 2010. január 1-jéig kell a 8. §-ban foglalt feltételeknek megfelelniük. Az akadálymentesítésre nyitva álló határidőt a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 87. § (12) bekezdése **a vasúti személyszállítás körében** 2013. január 1-jében állapítja meg. A törvény kimondja, hogy az egyenlő esélyű hozzáférés feltételeit a közforgalmú menetrend alapján végzett személyszállításban részt vevő vasúti járműveken, továbbá a pályaudvar, a vasútállomás és a megállóhely személyforgalom lebonyolítására és kiszolgálására szolgáló részében fokozatosan, de legkésőbb 2013. január 1-jéig meg kell teremteni.

Az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról szóló 2004. évi XXXIII. törvény 17. § (9) bekezdése kimondja, hogy az egyenlő esélyű hozzáférést **a közforgalmú menetrend alapján végzett személyszállításban részt vevő autóbuszokon, továbbá az autóbusz-pályaudvarok és a megállóhelyek személyforgalom lebonyolítására és kiszolgálására szolgáló részében** fokozatosan, de legkésőbb 2013. január 1-jéig kell biztosítani.

A légi járműveken utazó fogyatékkal élő, illetve csökkent mozgásképességű személyek jogairól szóló, az Európai Parlament és a Tanács által 2006. július 5-i kiadott 1107/2006/EK rendelet **a repülőterek és a légi járművek, valamint a légi forgalmi szolgáltatás tekintetében** előírja az akadálymentesítési kötelezettséget 2008. július 26-tól, és részletesen szabályozza is annak megvalósítási módját. Az ezzel kapcsolatos panaszok vizsgálatára elsősorban a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatalának, illetve a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságnak van hatásköre, ám a panaszos választása szerint az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz is fordulhat kérelmével, amennyiben az ügy jellege ezt indokolja. Ebben a körben különösen fontos, hogy az érintett hatóságok kapcsolatot tartsanak, az ilyen tárgyú kérelmekről, eljárásokról egymást informálják.

Az épületek fizikai akadálymentesítésének követelményeit az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997 (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) részletezi, ám az infokommunikációs akadálymentesítés körében nem léteznek ilyen jogszabályi előírások, illetve szabványok. Összességében elmondható, hogy bár az akadálymentesítésre nyitva álló határidő nem egy esetben már lejárt, azonban az akadálymentesítés számos helyen elmaradt, melynek indoka a pénzügyi források hiánya mellett, a szakmai bizonytalanság a kivitelezés mikéntjét illetően. Jelenleg talán a legnagyobb gondot mégsem ez jelenti ezen a területen, hanem az, hogy sem az építetők, sem a tervezők-kivitelezők gondolkodásába nem épült be az akadálymentes kialakítás igénye, e szempontok figyelembe vétele. Az akadálymentes kialakítás egyetemes tervezésként való megközelítése és a fogyatékos fogalmának jelenleg elfogadott meghatározása nem épült be a közgondolkodásba. A Hatóság törekszik arra, hogy az előtte folyó eljárásokban az ügyfelek együttműködésével valós megoldásokat találjon, tudatosítsa azt, hogy az akadálymentes kialakítás sokszor kevésbé anyagi ráfordítást igényel, mint inkább az érintettekkel való együttműködést, együtt gondolkodást, akár az épület, szolgáltatás-tervezése, akár a használata során. A Hatóság előtt 2010-ben indult eljárások között a harmadik jelentős „tematikus” csoportot a telekommunikációs szolgáltatásokkal kapcsolatos panaszok jelentették. Ebben a körben említendőek azon ügyek, amelyben a szolgáltató által alkalmazott életkori kedvezményt kifogásolták az érintettek. A szolgáltató ezekben az ügyekben sikeresen mentette ki az alkalmazott különbségtételt az Ebktv. 7. § (2) bekezdése szerint az által, hogy igazolta, hogy a 26. életévét be nem töltött korosztály vagyona, jövedelme, fogyasztási szokásai, életkörülményei jelentősen eltérnek egyéb korosztályokétól. Ezen korcsoport tagjai önálló jövedelemmel nem, vagy csak korlátozott mértékben rendelkeznek, tanulmányaikat folytatják, vagy azt éppen befejezték, a szüleikkel közös háztarásban laknak, fogyasztási szokásaik jellegzetesek (pl. a mobiltelefon fokozott használata, a készülék típusának, színének fontossága), és konkrét szolgáltatóhoz nem kötődnek. Mindezek indokolják, hogy a szolgáltató külön csoportként kezelje őket, és rájuk szabott kedvezményeket alkalmazzon. Ahogy a Hatóság azt más ügyben is kifejtette, a különböző gazdasági társaságok által üzletpolitikai megfontolásból alkalmazott kedvezmények célja a piacon jól felismerhetően jelen lévő, sajátos igényeik, tulajdonságaik, fogyasztói magatartásuk alapján azonosítható csoportok kiszolgálása, megnyerése, megtartása, versenyképes szolgáltatás nyújtása. Az egyének, csoportok közötti valós, az adott szolgáltatással összefüggő különbségek figyelembe vétele nem diszkrimináció, hanem racionális üzleti magatartás.

Az áruk forgalmazásával és szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos ügyek lényegét azok az esetek jelentik, amelyekben a panaszosok azt kifogásolják, hogy az Ebktv. 8. §-a szerinti védett tulajdonságuk miatt nem jutottak be valamely szórakozóhelyre, üzletbe, szálláshelyre, vagy ott őket nem, vagy nem megfelelő minőségben szolgálták ki.

Oktatás

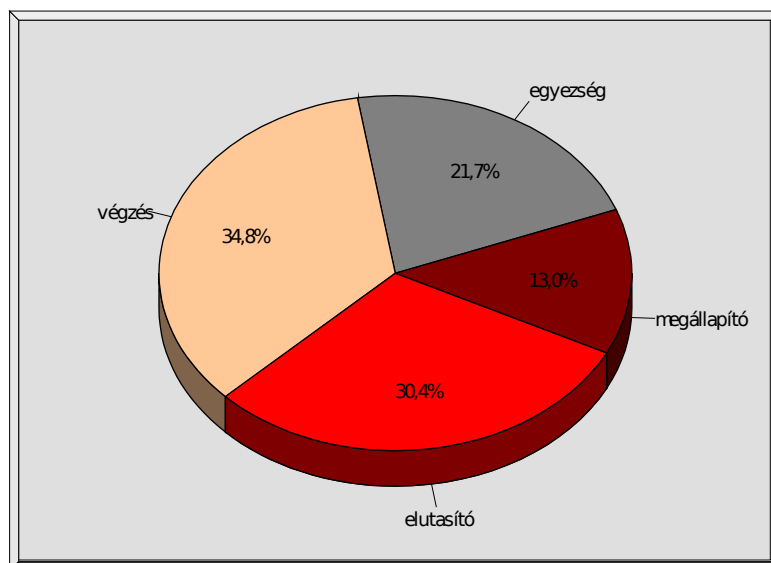
Az elmúlt évben is sok panasz érkezett a Hatósághoz a sajátos nevelési igényű valamint a roma tanulók jogaival összefüggésben. A panaszok alapján megállapítható, hogy az érintett tanulók és szüleik gyakran nem tudnak megfelelően élni az őket megillető jogokkal. A sajátos nevelési igényű tanulókat érintő esetek túlnyomó többségében azonban a közoktatási feladatot ellátó személyek és szervek készek az együttgondolkodásra, megállapodásra, hiszen a probléma kialakulásában legtöbbször a kommunikáció hiánya és a jogi tájékozatlanság játszik szerepet.

A sajátos nevelési igényű tanulók jogaival kapcsolatban indult ügyekben gyakorta tapasztalható, hogy az önkormányzatok és a közoktatási intézmények a szakértői és rehabilitációs bizottság óvodát, vagy iskolát kijelölő határozata esetén sem biztosítják a személyi, tárgyi feltételeket, vagy a tanulót fel sem veszik arra hivatkozással, hogy az alapító okiratukban nem szerepel az integráltan oktatható fogyatékos gyermek ellátása. A Hatóság olyan kirívó esettel is találkozott, ahol az önkormányzat a település összes közoktatási intézményének alapító okiratából törölte egy adott sajátos nevelési igényű csoport ellátását, remélve, hogy ezzel mentesül a feladat ellátása alól. Ezt a kimentést sem a Hatóság, sem egy korábbi ítéletében a bíróság sem fogadta el.

A hatóságunkhoz ebben az évben is érkeztek panaszok, amelyek a nevelési-oktatási intézményekben a romákkal szemben megvalósuló közvetlen, vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést, zaklatást, vagy jogellenes elkülönítést sérelmezték.

A Hatósághoz évről évre érkeznek panaszok a felsőoktatás területéről is, amelyek leggyakrabban a diploma megszerzésével és a nyelvvizsgamentesség kérdésével kapcsolatosak. A 2010-es évben a fentieken túl a záróvizsga letételével és a tanulmányokat lezáró szakdolgozat témájával kapcsolatban is nyújtottak be panaszt.

Érdemi döntések az oktatás területén

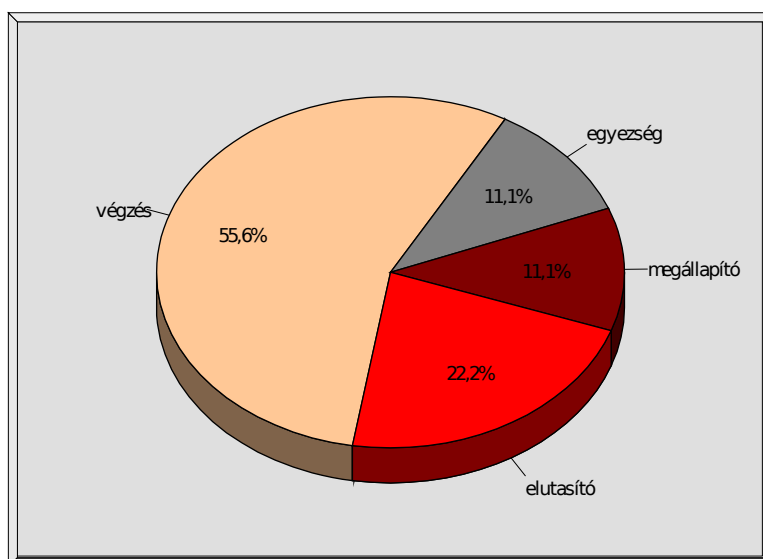

Egészségügy

Az Ebktv. 24-25. §-ai az egyenlő bánásmód követelményét kiterjesztik a szociális biztonság, illetve egészségügy területére is. Ez utóbbi vonatkozásában a törvény kiemeli, hogy az egyenlő bánásmód követelményét az egészségügyi ellátással összefüggésben érvényesíteni kell, különös tekintettel az egészségügyi szolgáltatásnyújtás területén.

A 2009-es évben ezen a területen 5 határozat született, a 2010-es évben pedig 8 ügyben hozott döntést a Hatóság. Ezen túlmenően egy 2009-ben indult eljárás a 2010-es évben zárult le jogerősen a Fővárosi Bíróság ítéletével, mely a hatóság jogsértést megállapító döntését helybenhagyta. Az így vizsgált kilenc ügyön belül két esetben állapítottunk meg jogsértést, két esetben elutasító határozat született, négy eljárást végzéssel szüntettünk meg, illetve egy esetben egyezséggel sikerült az eljárást lezárni. A beérkező kérelmek, illetve az azokat elbíráló döntések jelentős részében a panaszos, jellemzően roma származásával, kisebb részben egészségi állapotával összefüggésben, az egészségügyi ellátást nyújtó intézmény alkalmazottainak bánásmódját sérelmezte, főként a betegfelvétel, valamint betegellátás területén. A panaszok másik része nem közvetlenül az egészségügyi ellátórendszer által nyújtott szolgáltatások minőségét, színvonalát sérelmezte, hanem - az egészségüggyel összefüggésben - egyéb sérelmek kivizsgálását kérte a hatóságtól. Ezen sérelmek egy része közvetlenül (pl.: orvosok kockázati pótléka, kórházi díjtételek), más részük csupán érintőlegesen kapcsolódott az egészségügyi ellátórendszerhez (pl.: munkaviszony megszüntetésének körülményei, az ellátórendszer egészének igazságtalan működése). Ez utóbbi kategóriában a kérelmek jellemzően a hiánypótlási kötelezettség elmulasztása, illetve hatáskör hiányában elutasításra kerültek.

Érdemi döntések az egészségügy területén

Az Ebktv. 4. §-ában foglalt kötelezettekkel szemben lefolytatott eljárások

Az Ebktv. 4. §-a meghatározza azt a személyi kört, amely valamennyi jogviszonya létesítése, intézkedése és eljárása során az egyenlő bánásmód követelményének megtartására köteles. A 4. § a-e) pontjában foglalt szervezetekkel (magyar állam, a helyi és kisebbségi önkormányzatok és szervei, a hatósági jogkört gyakorló szervezetek és a Magyar Honvédség és rendvédelmi szervezetek) szemben ugyanakkor a jogszabály lehetővé teszi a hivatalból való eljárást is, ezen szervezetekkel szemben tehát a jogalkotó komolyabb elvárásokat támaszt.

Az Ebktv. 4. §-ában foglalt kötelezetteknek a jogszabály által külön nevesített és a beszámolóban részletesen tárgyalt területeken (pl. foglalkoztatási jogviszony, szolgáltatás, állami támogatás igénybevétele) kívül eső intézkedéseivel szemben benyújtott néhány jelentős és egyben tipikus ügy bemutatása:

A 2010-es évben összesen 49, a fenti körből érkező panaszt bírált el a Hatóság, amelyből mindössze 3 ügy zárult a jogsértés megállapításával. A panaszok túlnyomó részét a Hatóság elutasította, a panaszok több mint felét (53%) érdemi vizsgálatot követően, 22%-át pedig hatáskörének hiánya miatt érdemi vizsgálat nélkül. A fennmaradó ügyekben az eljárást a Hatóság megszüntette a panaszos nyilatkozattételének elmaradása, illetve a kérelem visszavonása miatt.

A vizsgált és 2010-ben elbírált panaszok 55%-a helyi önkormányzatokkal, illetve szerveikkel szemben érkezett, 12%-a gyámhatóságokkal, illetve gyámhivatalokkal, a panaszok 6%-a pedig a rendőrséggel szemben. A panaszok fennmaradó 27%-át egyéb kötelezettekkel szemben nyújtották be (pártok, egyesületek, minisztériumok, könyvtárak, Országos Választási Bizottság, Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal).

Helyi önkormányzatokkal és szerveikkel szemben benyújtott panaszok

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV törvény (Ötv.) 9.§ (1) bekezdése értelmében az önkormányzat jogi személy, az önkormányzati feladat-és hatáskörök a

képviselő-testületet illetik meg, a képviselő-testületet pedig a polgármester képviseli, azaz a polgármester a képviselő-testület törvényes képviselője. Az Ötv. 9. § (2) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat képviselő-testületének szerve a polgármester, a képviselő-testület bizottságai, a részönkormányzat testülete és a képviselő-testület hivatala.

A polgármester, mint az önkormányzat egy szerve az Ebktv. 4. § b) pontja értelmében a törvény kötelezettje, így a polgármesterekkel szemben önálló panasz benyújtására van lehetőség. A hatóság hatásköre tehát kiterjed a polgármesterek valamennyi, hatáskörükben eljárva tett intézkedésére és eljárására. A polgármester a település „első embere”, a helyi közösség választott vezetője, így e minőségében tett intézkedéseinek, véleménynyilvánításának különös súlya van a közvélemény formálásban. A polgármesterek vélt vagy valós befolyását szemléltetik azon panaszok, amelyek szerint a kérelmet előterjesztők a polgármester utasítására szorultak ki a közmunka programból, vagy a polgármester hatalmával visszaélve akadályozta meg, hogy egy eladó házat megvásároljanak, vagy környékükön a parlagfű irtást elvégezzék.

A Hatóság 2010-ben két esetben állapította meg, hogy egy település polgármestere „egyéb jogviszonya” során megsértette az egyenlő bánásmód követelményét.

A helyi önkormányzatokkal szembeni panaszok jelentős részét teszik ki a hatósági ügyintézését kifogásoló kérelmek. A jellemzően egy engedély megtagadását vagy bírság kiszabását sérelmező panaszok nagy része védett tulajdonság hiánya okán került elutasításra.

A helyi önkormányzatok szabályozási körébe tartozó ügyekben született önkormányzati rendeletek és más, normatív döntések miatt ugyancsak érkeztek panaszok, azonban ezek egyike sem bizonyult megalapozottnak. E körbe tartozik az a kérelem, amelyet két érdekvédő szervezet terjesztett elő a Budapest Fővárosi Önkormányzat tervezett kerékpárbarát városfejlesztési koncepciójával szemben arra való hivatkozással, hogy a városfejlesztési koncepció a kerékpárút építéssel együtt járó parkolók és forgalmi sávok megszüntetésével hátrányos helyzetbe hozza a többséget alkotó gépjárművezetőket. A panaszt a hatóság érdemi vizsgálat nélkül elutasította, tekintettel arra, hogy a panaszosok nem valószínűsítették, hogy rendelkeznek védett tulajdonsággal, továbbá konkrét, személyes sérelmet sem jelöltek meg, ami az érdemi vizsgálat alapvető feltétele.

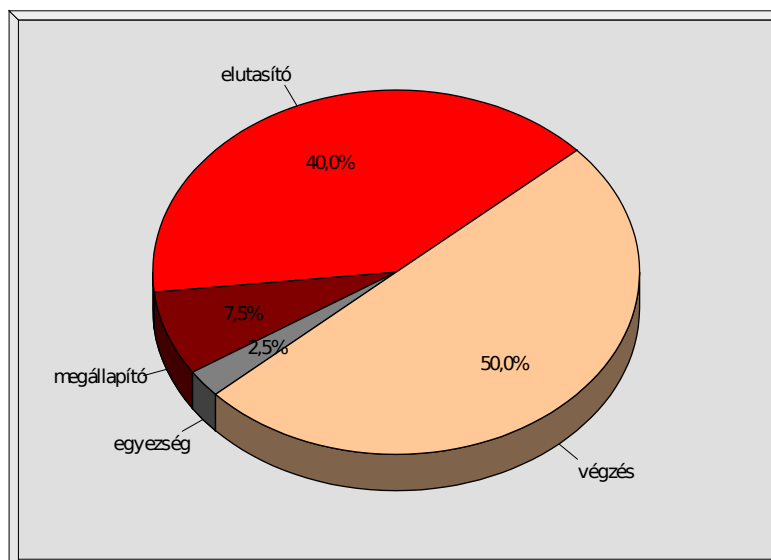
A 2010-es évben mindössze három, a rendőrség eljárását kifogásoló panasz került elbírálásra, sérelmezve az eljáró rendőrök minősíthetetlen hangnemét, megalázó bánásmódját. A rendőrséggel szemben érkező panaszok túlnyomó része ugyanis egyszerű tájékoztató levéllel zárul. Többségük elektronikus levélként érkezik és hiánypótlásnak nincs helye, mert nyilvánvalóan nem diszkriminációs magatartást sérelmez.

Nem kizárólag a rendőrséggel szemben érkező panaszokra, hanem általánosságban is jellemző, hogy a hatósági jogkört gyakorló szervezetek, illetve más költségvetési szervek sérelmezett döntéseivel szemben mintegy végső jogorvoslatként a hatósághoz terjesztenek elő panaszt.

A 2010-es évben mindössze két, a politikai pártokkal szemben előterjesztett panasz alapján indult eljárás zárult le, mindkét eset a pártnak a roma kisebbséghez tartozó személyek zaklatására alkalmas magatartásával állt összefüggésben.

A 2010-es évben a hatóság összesen négy, minisztériumokkal szemben érkezett kérelmet bírált el, amelyekből egy esetben megállapította, hogy a bepanaszolt megsértette az egyenlő bánásmód követelményét.

Érdemi döntések

Egyezségek

Az egyezség intézménye hagyományokkal rendelkezik a különböző jogágak területén. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 4. §-ának (1) bekezdése például rögzíti, hogy „a polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni”. Az alternatív vitarendezési lehetőségek biztosításának jogalkotói koncepciója jelenik meg a választottbíróshoz való fordulás Ptk.-ban rögzített lehetőségében, vagy a bontóperek első szakaszát jelentő ún. békéltető tárgyalás intézményében, és nem utolsósorban a közigazgatási eljárásokban is ismert az egyezség jogintézménye. A vitás kérdések nemzetközi szinten való békés rendezését kétoldalú nemzetközi szerződések is magukban foglalják, pl. Magyarország és Svájc, illetve Magyarország és Svédország viszonylatában.

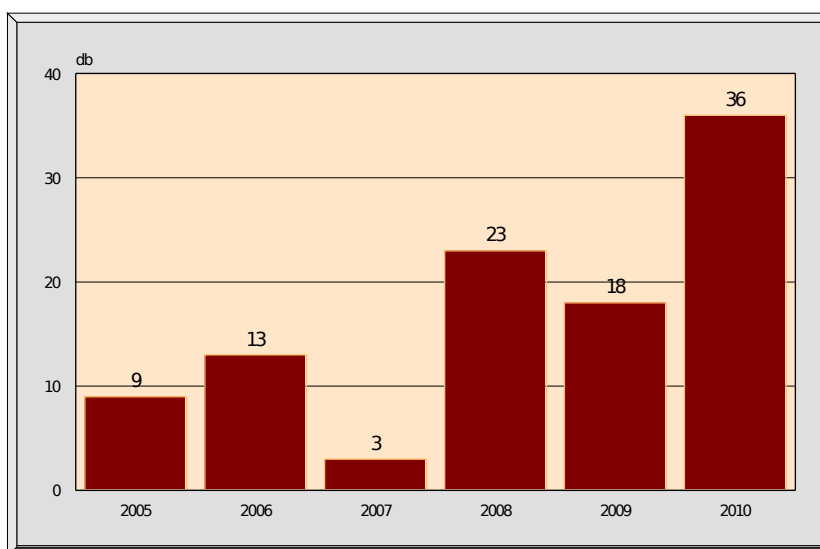
Hatóságunk 2010-ben 36 eljárást zárt le egyezséggel, ez a szám 2005-ben 9, 2006-ban 13, 2007-ben 3, 2008-ban 23, 2009-ben 18 volt. Az elmúlt évben tehát az előző évhez képest kétszer annyi egyezség jött létre; amely az összes érdemi döntésnek - ideértve az eljárást lezáró végzéseket is - 9, 54 százalékáa.

A diszkriminatív álláshirdetések okán, közérdekű igényérvényesítés keretében lefolytatott eljárások során kötött egyezségekben a bepanaszolt gazdasági társaságok vállalták, hogy mind a jövőben közzétételre kerülő álláshirdetések szövegezésében, mind az annak alapján tartott kiválasztási folyamatok során betartják az egyenlő bánásmód követelményét. Az álláshirdetést közzétevő vállalta, hogy a jövőben minden eddigénél hangsúlyosabb figyelmet fordít, és teljesebb körű felvilágosítást nyújt a jelentkezés feltételeiről, a kiválasztás folyamatáról a pályázni szándékozó munkát vállalni szándékozó személyeknek. A minél szélesebb körű tájékoztatás megvalósulásának érdekében a cég területi munkatársai, és egység vezetői részére általános felhívó körlevelet bocsát ki. Hasonló jellegű általános vállalást tartalmaz - de a szolgáltatás ágazaton belül - az az eljárást lezáró egyezség, melyben egy kulturális intézmény a „nyugdíjas jegy” elnevezés használatát felülvizsgálta.

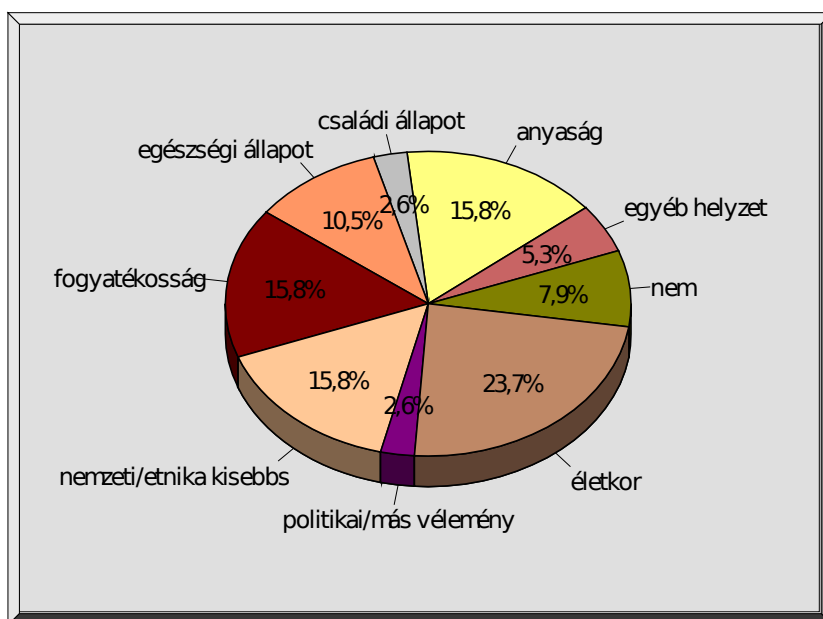
Az általunk jóváhagyott egyezségekből egyedülálló módon ötvöződnék a Ket. jogszabályi kritériumai, vagyis az, hogy a megállapodás ne sértsen jogszabályt, közérdeket, illetve másik fél jogát, jogos érdekét, kiterjedjen a teljesítési határidőre és a eljárási költségekre; valamint, hogy az emberi jogok területén mindkét fél számára előnyt, és az ügy megnyugtató lezárását eredményezze. Mindez egyfajta mediációs tevékenységünkkel érhető el, hiszen a hatóságunk előtti ügyekben nem kizárólagosan objektív, hanem szubjektív benyomás alapján keletkező sérelmek miatti eljárások indulnak.

A 2010. évben jóváhagyott egyezségekből a felek közötti párbeszéd, és az ennek alapján létrejött egyezségekből számának növekedése, kellő alappal enged arra következtetni, hogy a hatóságunk mediációs tevékenysége megfelelő irány az emberi jogsérelmek megnyugtató rendezésében.

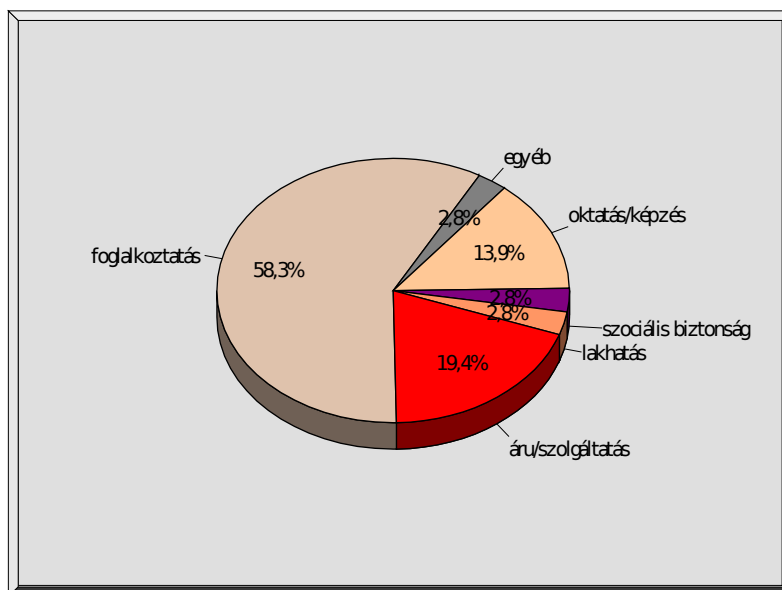
Egyezségekből számának változása

Az egyezségek védett tulajdonság szerinti megoszlása

Az egyezségek terület szerinti megoszlása

A hatóság nemzetközi kapcsolatai, tevékenysége

A Hatóság nemzetközi kapcsolatainak gerincét az Equinet-en belüli tevékenysége adja. Az Equinet, vagyis Egyenlő Bánásmód Testületek Európai Hálózata (European Network of Equality Bodies) egy nemzetközi nonprofit egyesület, amelynek tagjai európai államok egyenlő bánásmód testületei (28 állam 33 szervezete vesz részt az Equinet munkájában). A tagok olyan szervezetek, amelyek az adott államban a

diszkrimináció elleni küzdelem letéteményesei, ugyanakkor a feladat- és hatáskörük, az, hogy milyen tulajdonságokon alapuló diszkrimináció ellen léphetnek fel, és milyen szankciós lehetőségeik vannak, valamint a szervezeti formájuk, függetlenségük mértéke változatos Európa-szerte. Az Equinet létrejött egy kétéves uniós projekthez kapcsolódik, és működését a mai napig a PROGRESS program, vagyis uniós források teszik lehetővé, habár a fenntartás, működés költségeihez a tagok is hozzájárulnak az éves tagdíj befizetésével. Az Equinet feladata az, hogy keretet adjon a tagok közötti információáramlásnak, lehetővé tegye a tapasztalatok megosztását, elősegítve ezzel a tagszervezetek munkáját. A különböző tagállamok egyenlő bánásmód testületei tapasztalatainak megosztása lehetővé teszi azt, hogy a tagok azonosítsák a közös problémákat, trendeket, megosszák egymással jó gyakorlataikat, tapasztalataikat, és tágabb összefüggésben szemléljék mindennapi munkájukat. Az Equinet rendszeresen szervez képzéseket a tagok alkalmazottai, szakértők számára. A tevékenység hasonlóan fontos eleme a munkacsoportok működtetése, amelyek a kutatás, információcsere, és együttműködés műhelyei egy-egy kiemelt területen a tagszervezetek alkalmazottai számára. Ezen túl az Equinet feladatának tekinti azt, hogy a diszkrimináció elleni küzdelem témáját érintő kérdésekben állást foglaljon európai szinten, és hogy a kutatásokat végezzen az egyenlő bánásmódot érintő kérdésekben és ezek eredményét közzétegye.

A szervezet legfőbb döntéshozó szerve az éves rendes közgyűlés (Annual General Meeting AGM), ahol a legfontosabb kérdéseket a tagok képviselői megvitatják és azokban döntést hoznak. A folyamatos működéssel kapcsolatos döntéseket az Igazgatótanács hozza meg, amelyet az Equinet elnöke vezet. A napi működés tekintetében, az Equinet szervezete a munkacsoportokból (amelyek tagjai a tagok alkalmazottai, így a tagok hozzájárulása a szervezet működtetéséhez nem pusztán anyagi természetű, hanem munkaórák felajánlását is jelenti), és a Titkárságból áll, amely Brüsszelben működik.

Az Equinet kapcsolatot tart mindazon uniós szervekkel, amelyek a diszkrimináció elleni küzdelem kérdésében érintettek, így az EU Alapjogi Ügynökségével (Fundamental Rights Agency, FRA, részletesen lásd lentebb), és a Bizottsággal.

A Hatóság az Equinet munkájában a fentieknek megfelelően teljes jogú tagként vett részt 2010-ben is.

2010. február 25-én került sor a nemzeti egyenlő bánásmód testületek éves találkozója Brüsszelben. A találkozó célja az volt, hogy az egyes hatóságok tapasztalataikat kicseréljék (jó gyakorlatok bemutatása), és egyeztessenek egymással és az Európai Bizottsággal a kihívásokról és teendőkről. A 2010. évi találkozón a résztvevők megállapították, hogy a gazdasági válság hatására a statisztikák a helyzet romlását mutatták minden európai országban, leginkább az etnikai származás, kor és fogyatékoság területein. A Bizottság tájékoztatta a résztvevőket az unió e körben tervezett programjairól 2010 során (Diversity Day, 2010. május 8., Budapest, Millénáris; Youth Hostel Action; EU Journalist Award).

2010 áprilisában volt az Equinet és az EU Alapjogi Ügynöksége második találkozója Bécsben, az FRA székhelyén. Az együttműködés a két szervezet között 2009-ben kezdődött, ennek keretében évente legalább egy általános találkozóra kerül sor,

amellett, hogy tematikus találkozót tartanak a közös projektek, kutatások, feladatok kapcsán. Az általános találkozó célja az, hogy a két szervezet javaslatokat tegyen a másik működésének célszerű prioritásaira az adott év tekintetében, visszacsatolást, igazodási pontot nyújtva ezáltal.

Az Equinet keretében rendszeresen szervezett képzéseken a Hatóság jogászhai részt vesznek. 2010 áprilisában az esélyegyenlőségi hatástanulmányok elkészítésének tapasztalataival és utóéletük, későbbi hasznosításuk bemutatásával kapcsolatban került sor képzésre.

Az Equinet égisze alatt került megrendezésre 2010. szeptember 20-án a Görög Ombudsman Hivatalában a Roma Kerekasztal. Az Equinet 2009-ben indította útjára az ún. Roma kezdeményezést (Roma initiative), amelynek keretében tavaly áprilisban publikálta a Roma és Traveller közösséghez tartozó személyekkel kapcsolatos bánásmóddal összefüggésben kialakított állásfoglalását (Making equality legislation work for Roma and Travellers). A kerekasztal megbeszélésen a nemzeti egyenlő bánásmód hatóságok/ombudsmanok, illetve az esélyegyenlőségért felelős minisztériumok delegáltjai vettek részt (Bulgária, Görögország, Spanyolország, Szlovénia, Írország, Svédország, Dánia, Szlovákia, Ausztria, Belgium, Hollandia, Románia).

2010 októberében Pozsonyban „A bizonyítás eszközei a diszkriminációs ügyekben” címmel rendezett az Equinet képzést. Az elméleti témák között szerepelt a bizonyítási eszközök számba vétele, azok erősségeinek-gyengeségeinek ismertetése, illetve a bizonyítás kérdéseinek az egyenlő bánásmód hatóságok munkájában megjelenő sajátos problémái, a civil szektor szerepe a bizonyításban, a tesztelés, mint bizonyítási eszköz, és egyéb alternatív bizonyítási eszközök. Jó gyakorlatnak is felfogható az az osztrák megoldás, hogy az egyenlő munkáért egyenlő bérrel kapcsolatos ügyek megítéléséhez Ausztria létrehozott egy munkáltatói adatszolgáltatáson alapuló adatbázist, amelyből a bérezésre vonatkozó összehasonlítható adatok egyszerűen lekérhetőek.

Az Equinet munkájának talán leginkább hangsúlyos eleme a munkacsoportok működése, amelyben a Hatóság aktívan részt vesz. Négy munkacsoport van.

A Policy Formation munkacsoport tevékenysége körében 2010 májusában Brüsszelben volt egy munkacsoport-ülés. Ezen a résztvevők a transzneműekkel kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés témájával foglalkoztak. Ezen túl, annak kapcsán, hogy 2010 a Szegénység és Társadalmi Kirekesztés Elleni Küzdelem Európai Éve volt, a résztvevők megvitatták, hogy az adott jogszabályi keretek között van-e a tagoknak lehetőségük vizsgálatot lefolytatni a szegénység (vagyoni helyzet), mint védett tulajdonság alapján, és szó esett arról is, hogyan alakul az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód kérdése a recesszió idején. A résztvevők megállapították, hogy az egyenlő bánásmód testületek presztízse csökkent a gazdasági válság hatására.

A munkacsoport őszi ülésén áttekintette a tagok által megküldött részanyagokat, a hatóság részéről a kommunikációs stratégia általános kidolgozása volt a feladat. Valamennyien egyetértettek abban, hogy az egyes szervezeteknél a kommunikációval foglalkozó munkatárs – aki megfelelően tájékozott az adott hatóság által alkalmazott

jogszabályokról, az EU vonatkozó antidiszkriminációs irányelveiről, fontos szerepet kell(ene), hogy betöltsön mindenhol, a pénzügyi lehetőségek azonban korlátozottak.

A tagok egyetértettek abban, hogy alkalmanként szükséges a trénerek továbbképzésére is időt fordítani, ugyanis egyrészt változik a joganyag, másrészt változnak a kihívások is. Minden hatóságnál jó lenne, ha a képzés anyaga könyv formában rendelkezésre állna, amelyet lehet frissíteni és az újabb igényekhez igazítani.

Elhangzott a tagok részéről, hogy a hatóságok, esélyegyenlőségi testületek által működtetett website tartalmazzon elérhetőséget link formájában a diszkriminációval leginkább sújtott célcsoportok számára, hol, mikor és milyen formában kaphatnak segítséget, a jogi képviselőtük ki láthatja el térítésmentesen, mikor van ügyfélfogadás stb.

2010 májusában tartotta évi első ülését a Dynamic Interpretation munkacsoport. A munkacsoport feladata a különböző jogrendszerek összehasonlítása, jogértelmezés. Az ülésen sor került két előzetesen megküldött jogeset megvitatására, lehetőséget adva arra, hogy a tagszervezet mintegy kikérje a munkacsoport véleményét az adott ügyekben. A munkacsoport második ülése 2010 szeptemberében volt. Itt téma volt, hogy az Equinet következő évre vonatkozó stratégiája kapcsán a munkacsoportnak is meg kellett fogalmaznia jövőbeni működése fő irányait. Ezen túl a résztvevők az év során megküldött további jogeseteket vitatták meg.

2010 októberében tartotta ülését a Strategic Enforcement (új nevén Strategy Development) munkacsoport. A munkacsoport 2010 évi munkájának legfontosabb eleme az Equinet 2011-2014 évekre szóló stratégiájának kidolgozása volt. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság a kommunikációs stratégia kidolgozását kapta feladatul. Az ülésen a résztvevők megvitaták a tagok által megküldött részanyagokat.

A Promotion of Equality munkacsoport 2010-ben az egyenlő bánásmód hatóságok által létrehozandó közös adatbázis megszervezésén dolgozott.

Ennek keretében a tagok megvitaták, hogy milyen hazai, illetve EUs normák akadályozhatják az adatbázis létrehozását (személyes adatok védelme), és mely hatóságok milyen típusú adatokat gyűjtenek a beérkező kérelmekkel kapcsolatban. A csoport a munkához további segítségként külső szakértőt vesz igénybe, aki kérdőíveket állít össze a témában és elemzi a beérkező válaszokat.

2010 novemberében tartotta az Equinet **éves rendes közgyűlését (AGM)**. Ezt megelőzően került sor a IV. Esélyegyenlőségi Találkozóra (Equality Summit). Az AGM-en az igazgatótanács beszámolóját követően a 2010. évi költségvetés jóváhagyása történt meg. A közgyűlés egyhangúan támogatta Szerbia felvételét. A résztvevők elfogadták a következő időszakra szóló stratégiát, és módosították az igazgatótanács tagjai megválasztására vonatkozó szabályokat, az igazságosabb földrajzi eloszlás érdekében.

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) 2007. március 1-jén kezdte meg működését Bécsben, célja az EU Alapjogi Chartája érvényesítése körében kutatások, elemzések készítése az abban foglalt jogok érvényesüléséről az Unióban. Elődje az EUMC volt, amely azonban szűkebb körben, a rasszizmus és xenofóbia felszámolása területén tevékenykedett.

Az FRA feladata a tagállamok jogi szabályozásának általános vizsgálata és a tapasztalatok jelentés formájában való közzététele a hiányosságok, visszasságok felszámolása érdekében. Az FRA nem vizsgálódik egyéni ügyekben.

A hatóság részt vesz az FRA által szervezett konferenciákon, rendezvényeken. 2010 májusában, Bécsben szervezte meg az ügynökség „Az Unió alapjogvédelmi felépítményének megerősítése” c. tanácskozást. A konferencia alapvetése a tagállami egyenlő bánásmód testületek fentebb már említett sokszínűségének hangsúlyozása volt, továbbá, hogy a működés hatékonyságának fokozása érdekében szükséges e testületek minél szorosabb együttműködése, egymás kiegészítése.

A Hatóság elnöke 2010 őszén találkozott Morten Kjaerummal, az FRA igazgatójával, ahol a hatóság bemutatására, valamint a legjellemzőbb ügyek ismertetésére került sor.

A Hatóság munkatársai rendszeresen részt vesznek az Európai Jogi Akadémia (Academy of European Law, ERA) által szervezett képzéseken. Az ERA Trierben (Németország) működik, és célja az európai jog ismeretének, megértésének fejlesztése és jó gyakorlatainak megismertetése. Az akadémia létrejöttében jelentős szerepe volt annak, hogy az európai integráció felgyorsult, ezért szükség volt arra, hogy létrejöjjön egy olyan tudásközpont, ami az európai jog megismerését előmozdíthatja. Az intézmény 1992-ben az Európai Parlament kezdeményezésére jött létre, alapítványi formában. Mára az unió tagállamainak több mint kétharmada támogatja az ERA működését. Az akadémia képzéseket tart az európai magánjog, üzleti jog, valamint köz- és büntetőjog, emberi jogok (így az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése) terén.

2010 júliusában az ERA munkajogi szemináriumán vettek részt a Hatóság munkatársai. A kurzus körében feldolgozták a munkavállalók szabad mozgása, az egyenlő bánásmód követelményének foglalkoztatás körében való megtartásának, a vállalatok áthelyezésének kérdéseit. A résztvevők látogatást tettek az Európai Unió Bíróságán Luxemburgban. A munkaviszony tartalmi elemeinek feldolgozása körében szó volt a munkaerő-kölcsönzés, részmunkaidős, illetve határozott idejű foglalkoztatás, munkaidő, illetve a foglalkoztatásra irányuló jogviszonyokra vonatkozó uniós szabályozás témáiról. A kurzus lehetővé tette, hogy a résztvevők átfogóan megismerjék a munkajogi kérdésekre vonatkozó szabályozás uniós hátterét, és az Európai Unió Bíróságának gyakorlatát e téren.

2010 novemberében az egyenlő bánásmód irányelvek (2000/78 és 2000/43) gyakorlatáról szóló szemináriumon vett részt a Hatóság munkatársa.

A Hatóság a fentiekén túl is igyekszik kihasználni mindazokat az alkalmakat, amelyek lehetőséget adnak a munkatársak tudásának fejlesztésére, így a jogi képzéseken való részvétel prioritásként jelenik meg. A hatóság munkatársa részt vett az Európai Bizottság Munkaügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Főigazgatósága által szervezett szemináriumon, amelynek témája az esélyegyenlőséggel kapcsolatos jogok gyakorlati érvényesítése volt, a résztvevők az antidiszkriminációs irányelvek alkalmazása során felmerülő kérdések megoldása terén szerezhettek ismereteket.

A Hatóság részt vesz az Európai Unió Antidiszkriminációs Szakértői Hálózatának munkájában is. Ennek keretében véleményezte a romák és migránsok munkaerő-piaci helyzetéről szóló elemzést, valamint az LMBT csoportok munkaerő-piaci helyzetét ismertető országjelentés-tervezetét.

A Hatóság nemzetközi tevékenységéhez kapcsolódik, hogy a hatóság feladatkörének fontos elemét képezi az, hogy részt vesz a különböző emberi jogi témájú országjelentések elkészítésében, gyakorlati jogalkalmazói tapasztalataival, adatok szolgáltatásával segítve azok összeállítását. Így 2010-ben az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa számára készülő országjelentés előkészületei körében tartó egyeztetéseken vettünk részt, 2010 novemberében a roma integráció, illetve a nemek közötti esélyegyenlőség témakörében.

A Hatóságot 2010-ben is felkeresték az esélyegyenlőség és antidiszkrimináció témájában kutató szakértők és munkacsoportok, így – többek között- fogadtuk a PILI (Public Interest Law Initiative) 8 kutatóját, valamint a svéd esélyegyenlőségi minisztériumtól tanulmányút keretében érkezett köztisztviselőket.

A Hatóság a Nemzeti Közlekedési Hatósággal együtt részt vett az Európai Bizottság megbízásából a Steer Davies Gleave (SDG) társaság által az EK/1107/2006 számú rendelet végrehajtására vonatkozó tagállamokban lefolytatott vizsgálat keretében összeállított kérdőív kitöltésében, amelynek részét képezte a nemzeti hatóságok interjúztatása. A rendelet a légi járműveken utazó fogyatékkal élő, illetve csökkent mozgásképességű személyek jogaival foglalkozik, a kérdőívek és az interjúk kiértékelésére 2011 tavaszán kerül sor Brüsszelben.

Az alaptevékenység változása és annak gazdálkodásra gyakorolt hatása

Az esélyegyenlőség elvű támogatáspolitikai megvalósításának eszközeként az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénybe (Ebktv.) új rendelkezések kerültek beiktatásra. Az Ebktv. 63/A §-a ennek megfelelően akként rendelkezik, hogy a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, *pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az Ebktv. rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.*

Az önkormányzatok a programok elkészítéséhez szakértői segítséget vehetnek igénybe, ezek az ún. esélyegyenlőségi szakértők, akiknek képzésével, a névjegyzékben való nyilvántartásával kapcsolatos feladatok ellátását az akkori szociális és munkaügyi miniszter irányítása alatt álló Foglalkoztatási és Szociális Hivatal kezdte meg.

Mások mellett a hatóság jelzésére egy újabb jogszabály-módosítás - 2010. május 1. helyett -2010. július 1-ét határozta meg azon időpontként, amelyet követően a meghirdetett pályázatok benyújtásának feltétele a helyi esélyegyenlőségi program elfogadása. (Az eredeti törvénymódosítás ugyanis nem biztosított elegendő időt az

önkormányzatok számára a felkészülésre, ráadásul a szakértők képzése sem valósulhatott meg ilyen rövid idő alatt.)

A törvénymódosítás új hatáskört telepített a hatósághoz: a polgármester, valamint a többcélú kistérségi társulás esetében pedig a társulási tanács elnökének kérelmére az Egyenlő Bánásmód Hatóság megvizsgálja a helyi esélyegyenlőségi programot, és erről hatósági bizonyítványt állít ki.

2010. májusában a hatóság abban a helyzetben volt, hogy a várhatóan százas, illetve ezres nagyságrendben a hatósághoz érkező kérelmeket a meglévő személyi és infrastrukturális eszközökkel megoldani nem képes, ezért az akkori felügyeleti szervtől, a Szociális és Munkaügyi Minisztériumtól (SZMM) elszámolási kötelezettséggel, célhoz kötötten 19,3 millió forint többlettámogatást kapott. A Kormány a 1105/2010. (IV.30.) Korm. határozatával a vázolt feladat ellátására 5 fő határozott idejű foglalkoztatását engedélyezte, melyből 4-et töltöttünk be 2010. december 31. napjáig történő kormánytisztviselői jogviszony létesítésével.

Az új Országgyűlés megalakulását követően a parlament módosította a fenti rendelkezéseket, amelynek lényege, hogy a hatóság által kiadott hatósági bizonyítványok csak a 2012. január 1. napját követően szükségesek a pályázatok benyújtásához, amely a feladatok időbeli eltolódását vonta maga után.

A TÁMOP 5.5.5/08/1-2008-0001 ***A diszkrimináció elleni küzdelem – a társadalmi szemléletformálás és hatósági munka erősítése*** európai uniós és hazai finanszírozású projekt 2010. évi tevékenysége:

A projekt általános célja a diszkrimináció elleni fellépés tudatosságának erősítése, a társadalmi előítéletek visszaszorítása, a hátrányos megkülönböztetést elszenvedő, vagy azzal csupán fenyegetett társadalmi csoportok tudatosságának, érdekérvényesítő képességének fokozása.

A Hatóság a projekt megvalósítása során:

- a megyei egyenlő bánásmód referensi hálózat létrehozásával potenciális ügyfelei közelébe vitte az eljárás kezdeményezését elősegítő szolgáltatásokat, az antidiszkriminációs kultúra népszerűsítését és a diszkriminációmentes szemléletmód kialakításának elősegítését. Az ügyfélfogadás időtartama a hálózat közreműködésével 2010-ben a korábbi években jellemző havi 12 órát 404 órával haladta meg. A referensek 1116 ügyfelet fogadtak 2010-ben és 149 panaszbeadványt továbbítottak a Hatósághoz.
- komplex ismeretátadó és érzékenyítő saját tananyag fejlesztésű tréningorozatába (71 tréning) 4 célcsoportot, közel 2000 főt von be és innovációként biztosítja a jogalkalmazást végző hatósági jogászok és a tanácsadó testület tagjainak részvételét a tudásmegosztásban. 2010-ben 8 tréningen 152 fő vett részt.
- 7 témakörben részletes kutatási programot bonyolít a hátrányos megkülönböztetés különböző dimenzióinak feltárára érdekében. 2010-ben indult az Esélyegyenlőség a munka világában és az Egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosságának vizsgálata kutatás, az adatfelvételek lezajlottak.
- társadalmi kommunikációs komplex eszközökkel és disszeminációs folyamatokkal vesz részt a társadalmi szemléletformálásban és ifjúsági

akciókkal éri el a fiatal korosztályt. 2010-ben 3 helyszínen szerveztünk vándorkiállítást, megjelent 4 hírlevél, elkészült a projekt alhonlap és 322 média megjelenést, további 95 internetes megjelenést, valamint 70 printmédia megjelenést generáltunk.

A projektfolyamatok 2010-ben tervszerűen haladtak. A projekt közbeszerzései részben lezárultak (nyomdai közbeszerzések), részben (pr&kommunikáció, médiafoglalás, rendezvényszervezés) folyamatban vannak, 2010-ben szolgáltató hiányában a projekt munkatársai koordinálták a kommunikációs és képzési feladatokat.

2. A kiadási-bevételi előirányzatok alakulása

A beszámolási időszakban három jogcímen került sor Kormány hatáskörű előirányzat módosításra, melyek összességében -9,7 millió forintos kiadás és bevétel csökkenést eredményeztek. Ezek az alábbiak:

- intézményünknel 1 fő a prémiumévek programban vesz részt, mellyel összefüggésben a 8/2005. (II. 8.) PM rendelet alapján 3,1 millió forint többlettámogatást kaptunk a központi költségvetés általános tartalékából;
- a 316/2009. (XII. 28.) Kormányrendelet alapján a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2009-2010. évi kereset-kiegészítései címén 1,5 millió forint többlettámogatást kaptunk, melyből elszámoláskor 0,1 millió forint visszafizetési kötelezettségünk keletkezett;
- a 2010. évi államháztartási egyensúly megőrzése érdekében végrehajtott elvonás -14,2 millió forint volt.

2010. évben fejezeti hatáskörű előirányzat módosításra 33,2 millió forint összegben az alábbi okok miatt került sor:

- az év közben keletkezett terven felüli, hatósági jogkörhöz köthető és egyéb sajátos működési bevételek előirányzatosítása címén 5,1 millió forint összegben;
- a fejezet általános tartaléka terhére Esélyegyenlőség a munka világában c. kutatás végzésére 8,8 millió forint többlettámogatást nyújtott;
- az Ebktv. 63/A §-ban meghatározott többletfeladatok érdekében az irányító szerv 5 fő határozott idejű státusz biztosítását engedélyezte 19,3 millió forint pótelőirányzat mellett.

Intézményi hatáskörű előirányzat módosításokat - összesen 233,9 millió forint összegben – a következők miatt hajtottunk végre:

- felhasználásra került a 2009. évi maradvány 15,2 millió forintos összege;
- hatósági jogkörhöz köthető és egyéb sajátos működési, illetve az ösztöndíjas foglalkoztatás miatt kapott támogatás értékű, továbbá a külföldi kiküldetések költségeinek meghívó fél általi visszatérítése kapcsán keletkező bevételeinket előirányzatosítottuk 9,4 millió forint összegben;
- előirányzatosításra került „A diszkrimináció elleni küzdelem – a társadalmi szemléletformálás és a hatósági munka erősítése” című, TÁMOP-5.5.5.-08/1-2008-0001 jelű projektünk kapcsán keletkezett 2009. évi maradvány 125,6 millió forintos, illetve kapott támogatás 83,7 millió forintos összege.

A főbb kiadási tételek feladatteljesítéssel összefüggő alakulása

A személyi juttatások és a létszám alakulása

A személyi juttatások 2010. évi induló előirányzata 117,1 millió forint, melyet az előző évi maradvány felhasználása, a TÁMOP-5.5.5.-08/1-2008-0001 jelű projektünk lebonyolítása érdekében – uniós forrás terhére – foglalkoztatott 7 fő illetmény felhasználása és a korábbiakban felsorolt kormányzati (-6,5 millió forint), felügyeleti szervei (13,8 millió forint) és intézményi hatáskörű (68,8 millió forint) módosítások együttesen 193,2 millió forintra módosítottak.

Az év folyamán fluktuációból adódóan, a központi közigazgatásban elrendelt létszámstop eredményeképp átmeneti időre többször is rendelkezünk betöltetlen státuszokkal, illetve tartós betegség miatt is jelentkezett ideiglenes bérmegtakarítás, melynek felhasználására a 2010. évi költségvetéssel összefüggő egyes feladatokról szóló 1132/2010. (VI.18.) Kormányhatározat 2. pontjában foglalt – jutalom jellegű kifizetésekre vonatkozó - korlátozás miatt nem volt mód.

A személyi juttatások előirányzatán belül az illetményen felüli juttatások a vonatkozó jogszabályi előírásoknak és a Hatóság elfogadott Cafetéria szabályzatának megfelelően kerültek megtervezésre, illetve kifizetésre. Az éves cafetéria keret bruttó 0,4 millió forintban került meghatározásra.

A szociális kiadások között sor került egy fő esetében albérleti hozzájárulás kifizetésére, két fő vonatkozásában temetési segély kifizetésére.

Normatív jutalom előirányzatunk felhasználására a 2010. évi költségvetéssel összefüggő egyes feladatokról szóló 1132/2010. (VI.18.) Kormányhatározat 2. pontjában foglalt – jutalom jellegű kifizetésekre vonatkozó - korlátozás miatt nem volt lehetőség. Az e jogcímen tervezett összeg (10,2 millió forint) év közben zárolásra, majd év végén elvonásra került.

Az illetmény +6,5 - +30 %-os mértékű eltérése 5 fő esetében valósult meg, 25 fő illetmény beállási szintje 100 %-os. A 2010. évi keresetek a fenti zárolás, valamint a létszám bővülés és fluktuáció hatására 25,4 %-kal csökkentek.

A Hatóság személyi juttatás előirányzatának felhasználásán belül a rendszeres és nem rendszeres személyi juttatások mellett 8,9 %-os arányt képviseltek a külső személyi juttatások. Ez abból adódik, hogy a megbízási szerződéssel munkát végzők díjazásán felül itt kerül elszámolásra a 6 fős Tanácsadó Testület részére fizetett költségtérítés (havonta, egy főre a köztisztviselői illetményalap 150%-a), a hatósági ügyekben meghallgatásra idézett személyek és a kérelmezők részére fizetett útiköltség térítés, a tesztelési feladatokat ellátók díjazása és költségtérítése, továbbá a jogviszonyukat megszüntetők (2 fő) részére a munkavégzés alóli mentesítés idejére járó átlagkereset.

A Hatóság határozatlan időre engedélyezett költségvetési létszáma 20 fő volt, mely kiegészült 2009. április 1-től A diszkrimináció elleni küzdelem – a társadalmi szemléletformálás és a hatósági munka erősítése” című, TÁMOP-5.5.5.-08/1-2008-0001 jelű projektünk indulásával összefüggésben 7 fő határozott idejű köztisztviselői álláshellyel. Az 1105/2010. (IV.30.) Korm. határozat az engedélyezett létszámon felül - 2010. május 15.-2010. december 31. időszakban - 5 fő határozott idejű köztisztviselő

foglalkoztatását engedélyezte az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63/A. §-ban meghatározott feladatok (települési önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások esélyegyenlőségi programkészítési kötelezettsége) megvalósítása érdekében.

Az állományba tartozók 2010. december 31-i munkajogi záró létszáma 31 fő volt, melyből 30 fő kormánytisztviselő, 1 fő munkavállaló. Állományon kívül 1,5 főt megbízási jogviszonyban foglalkoztattunk. Átlagos statisztikai állományi létszám 31 fő volt, melyből szakmai tevékenységet látott el 23 fő, adminisztratív, titkársági feladatokat 4 fő, intézményüzemeltetési tevékenységet 4 fő. Felsőfokú végzettséggel a foglalkoztatottak közül 26 fő rendelkezett.

Munkaadókat terhelő járulékok

A munkaadót terhelő járulékok eredeti előirányzata 31,6 millió forintról - a személyi juttatásoknál már említett tényezők miatt - év közben 51,2 millió forintra növekedett. A tényleges felhasználás 37,2 millió forint volt. A módosított előirányzat az év folyamán teljes mértékben biztosította a személyi jellegű kifizetéseket terhelő járulékok fedezetét.

Dologi kiadások alakulása

A dologi és egyéb folyó kiadások induló előirányzata 51,7 millió forint volt, melyet év közben az alábbi tényezők befolyásoltak: az előző évi maradványteljesítés (7,0 millió forint), a felügyeleti szerv részére előírt befizetési kötelezettségek (0,9 millió forint), a 2010. évi államháztartási egyensúly megőrzése érdekében végrehajtott elvonás (0,4 millió forint), a fejezeti tartalékból többletfeladatok miatt kapott összeg (12,0 millió forint), bírság és egyéb bevételeink felhasználása kapcsán (12,3 millió forint), a TÁMOP-5.5.5.-08/1-2008-0001 jelű projektünk lebonyolítása érdekében – uniós forrás terhére – végrehajtott módosítás (125,4 millió forint). Mindezek hatására a dologi és folyó kiadások előirányzata 208,9 millió forintra változott.

Dologi kiadásaink között a bővülő feladatok és létszám hatására az előző évekhez képest emelkedő tendenciát mutattak a készletbeszerzések, melyek 7,0 millió forintot tettek ki. A legjelentősebb tételt a papír, irodaszer, kellékanyag és nyomtatvány (2,6 millió forint) beszerzések, valamint a kis értékű eszközbeszerzések (2,0 millió forint) okozták.

A hajtó és kenőanyag felhasználás (0,8 millió forint) a Hatóság megnövekedett feladatai és az üzemanyagok árváltozása ellenére is csökkent az előző évhez képest.

Szolgáltatási kiadásokra 19,9 millió forintot költöttünk, melynek 57 %-át (11,4 millió forint) az elhelyezéshez kapcsolódó irodahasználati díjak tették ki. Jelentős arányú még a kommunikációs szolgáltatás (8,7 millió forint), és az egyéb üzemeltetési, fenntartási szolgáltatások kiadások összege. Ez utóbbi túlnyomóan a postai és kézbesítési szolgáltatási díjakból adódik (7,0 millió forint).

Vásárolt közszolgáltatásokra 23,5 millió forintot fordítottunk, melyet a továbbra is szűkös intézményüzemeltetési kapacitás következtében kiszervezett feladatok mellett – több mint 75 %-ban - az előző év folyamán beindított TÁMOP-5.5.5.-08/1-2008-0001 jelű projektünk kapcsán jelentkező kiadások (közbeszerzési tanácsadás, kutatások) magyaráznak. Az intézményüzemeltetésben közreműködő vállalkozóknak fizetett szolgáltatási díjakat változatlan mértékben állapítottuk meg.

A vásárolt termékek és szolgáltatások után 20,8 millió forint általános forgalmi adó költség merült fel.

Belföldi és külföldi kiküldetésekre a nemzetközi kapcsolatok súlyának emelkedése mellett az elmúlt évhez viszonyítva kisebb összeget 2,4 millió forintot fordítottunk. Takarékosági okokból elsőbbséget élveztek azok az utak, melyeknél a szállás- és az útiköltséget a külföldi partner biztosította, vagy utólag megtérítette.

Reprezentációs normáinkat 2010. év folyamán sem emeltük, viszont egy alkalommal a civil és az érdekképviselői szervek részére országos konferenciát rendeztünk, valamint a TÁMOP-5.5.5.-08/1-2008-0001 jelű projektünk keretében tartottunk – esetmegbeszélés, tapasztalatátadás, képzés stb.- rendezvényeket.

A dologi kiadásokra az elmúlt évben 136,3 millió forintot fordítottunk, és további 70,8 millió forint 2011. évre áthúzódó kötelezettségvállalásunk van, amiből 54,4 millió Ft a projektet érinti.

Szellemi tevékenység végzésére fordított kiadásaink 37,6 millió forintot tettek ki, melyet a hatósági jogalkalmazás során felmerülő, jogértelmezést igénylő kérdésekben igénybevett tanácsadás, illetve jogszabály véleményezési, előkészítési és jogszabály alkalmazásra vonatkozó szakmai javaslatok előterjesztésére vonatkozó törvényi feladataink ellátása mellett túlnyomórészt az uniós projektünk részét képező megyei referenci hálózat üzemeltetése tett indokolttá.

Egyéb folyó kiadásaink - melyből a legjelentősebb tételt a munkáltatót terhelő személyi jövedelemadó, a kincstári szolgáltatásokért fizetett térítési díj, az előző évi maradvány visszafizetése, a személygépjárművek után fizetett biztosítási díjak, a rehabilitációs hozzájárulás teszik ki – 6,6 millió forintban teljesültek.

Felhalmozási kiadások alakulása

Az intézményi beruházási kiadások 1,1 millió forintos induló előirányzata a saját hatáskörben végrehajtott TÁMOP projekthez kötődő eszközbeszerzések (1,7 millió forint), az előző évi maradvány felhasználása (2,6 millió forint), továbbá a felügyeleti tartalékból kapott előirányzat növekmény (1,2 millió forint) és a Kormány általi zárolás (-0,9 millió forint) együttes hatására 5,6 millió forint összegre változott.

Kiadásainkat számítástechnikai eszközbeszerzések (munkaállomások, notebookok) eredményezték.

Felújítást 2010-ben nem végeztünk.

Intézményi bevételek alakulása, jellege, típusai

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság a 2010. évre összeállított elemi költségvetésében 3.000 eFt működési bevételt tervezett. Kiadásait – terv szinten - 98 %-ban a felügyeleti szervtől kapott támogatásból finanszírozta.

Év közben 17,5 millió forint működési bevételünk keletkezett, melyből a hatósági jogkörhöz köthető bírság bevétel 14,1 millió forintot tett ki. Egyéb sajátos bevételeink (2,3 millió forint) részben a hatósági eljárás során felmerült költségek visszatérítéséből, részben a külföldi kiküldetési költségek EU általi megtérítéséből származik. Készletértékesítés címén 0,1 millió forint, kötbér, kártérítés címén 1,0 millió forint folyt be.

83,7 millió forint támogatásértékű működési bevételünk keletkezett „A diszkrimináció elleni küzdelem – a társadalmi szemléletformálás és a hatósági munka erősítése” című, TÁMOP-5.5.5.-08/1-2008-0001 jelű projektünk költségeinek IH általi visszatérítéséből.

A felügyeleti szervtől kapott támogatás összege 216,9 millió forint, míg az előző évi maradvány felhasználás 140,8 millió forint volt.

Átfutó bevételeink 2010. évi teljesítési adata 7,7 millió forint volt, ebből 6,6 millió forint olyan bírság bevételekből adódik, melyekkel kapcsolatban az eljárás még nem zárult le, így azok nem jelentik a Hatóság végleges bevételét.

A bevételek közül 0,07 millió forint nem került előirányzatosításra. Ennek oka a bevétel kincstárzárás utáni beérkezése, ami miatt már nem kerülhetett sor az előirányzat-módosítás Kincstár felé történő benyújtására.

Bírói végzés alapján behajthatatlannak minősített követelésünk 2010-ben két esetben 1,5 millió forint volt. Más esetekben, ha az elmarasztalt fél önként nem teljesített, úgy hatósági átutalás benyújtására került sor.

Kisösszegű követelés nyilvántartásból történő kivezetése 1 alkalommal, 0,015 millió forintot összegben valósult meg.

Követelések

A követelések 2010. évi záró állománya 24,7 millió forint volt, ebből 8,0 millió forint a 2009. évről áthúzódó, 16,7 millió forint pedig a 2010. évi adóskövetelés. 14,1 millió forint összegű bírságbevétel került elszámolásra intézményi bevételként, ebből 2,8 millió forint még 2009. évben folyt be, de csak 2010. évben vált jogerőssé. A megosztott bírságbevételekből 12,5 millió forint került átutalásra az SZMM, 2,6 millió forint pedig a KIM részére.

Előirányzat-maradványok alakulása

A 2009. évi gazdálkodás során az előirányzat-felhasználási keretszámlán 15,2 millió forint maradvány keletkezett, melyből a kötelezettségvállalással terhelt, 2010. június 30-áig pénzügyileg felhasznált összeg 13,9 millió forint, a kötelezettségvállalással nem terhelt maradványból felhasználásra engedélyezett összeg 0,4 millió forint volt.

Elvonásra került az év közbeni járulékcsoökkentésből adódó, önrevízióként felajánlott 0,7 millió forint és a meghiúsult kötelezettségvállalásból adódó 0,2 millió forint.

A kötelezettségvállalással terhelt előirányzat maradványból 3,1 millió forint a személyi juttatás kiemelt előirányzaton keletkezett. Ez egyrészt a megbízási jogviszonyban foglalkoztatottak és a Tanácsadó Testületi tagok december havi díjából, illetve költségtérítéséből, másrészt a központi költségvetési szervek köztisztviselőit megillető TÉR jutalom – jogszabályváltozáson alapuló – későbbi időpontban történő kifizetéséből következően áthúzódó személyi jövedelemadó és egyéni járulékterhekből keletkezett.

A munkaadót terhelő járulékok kiemelt előirányzaton az előzőekhez kapcsolódóan 1,2 millió forint volt a kötelezettségvállalással terhelt maradvány.

A dologi kiadások előirányzatán jelentkező 7,0 millió forintos kötelezettségvállalással terhelt maradvány tartalmazta a külső szolgáltatókkal végeztetett feladatok december havi szolgáltatási díjait, a 2010. évre áthúzódó teljesítésű eszköz, kellékanyag, irodaszer beszerzéseket, médiafelület vásárlást, valamint a szakértői és nyelvoktatási szolgáltatásokat.

Az Intézményi beruházások előirányzatán 2,6 millió forintot terhelt kötelezettségvállalás, mely számítógépes munkaállomások, monitorok beszerzéséből adódott.

„A diszkrimináció elleni küzdelem – a társadalmi szemléletformálás és a hatósági munka erősítése” című, TÁMOP-5.5.5.-08/1-2008-0001 jelű projektünk kapcsán kapott támogatási előleg 182,3 millió forintos összegéből a célelszámolási számlánkon év végére 125,6 millió forint kötelezettségvállalással terhelt maradvány keletkezett.

2010. évben az előirányzat-felhasználási keretszámla maradványa 36,6 millió forint volt, melyből 0,07 millió forint eljárási költség befizetésből származó bevétel volt, mely kincstárzárás után került jóváírásra, így előirányzat módosítás benyújtása már nem volt lehetséges. A gazdálkodás során keletkezett maradványból 19,5 millió forintot terhel kötelezettségvállalás. A különbözetként jelentkező 17,1 millió forintból 0,2 millió forint a járulék maradványból adódó, önrevízióként felajánlott összeg, 7,9 millió forint a felügyeleti szervtől a fejezeti általános tartalékból elszámolási kötelezettség mellett kapott többlettámogatás visszafizetendő maradványa. A maradék 8,9 millió forint kiemelt előirányzatonkénti megoszlása az alábbiak szerint alakul:

- Személyi juttatás 6,8 millió forint
- Munkaadót terhelő járulékok 2,0 millió forint
- Dologi kiadások 0,1 millió forint
- Intézményi beruházások 0,0 millió forint
- Összesen: 8,9 millió forint.

A kötelezettségvállalással terhelt előirányzat maradványból 2,5 millió forint a személyi juttatás kiemelt előirányzaton keletkezett. Ez egyrészt a megbízási jogviszonyban foglalkoztatottak és a Tanácsadó Testületi tagok december havi megbízási díjából, illetve költségtérítéséből, másrészt az esélyegyenlőségi tervekkel összefüggésben foglalkoztatott 4 fő december havi illetményéből és juttatásaiból adódott.

A munkaadót terhelő járulékok kiemelt előirányzaton az előzőekhez kapcsolódóan 0,6 millió forint a kötelezettségvállalással terhelt maradvány.

A dologi kiadások előirányzatán jelentkező 16,4 millió forintos kötelezettségvállalással terhelt maradvány tartalmazza a külső szolgáltatókkal végeztetett feladatok december havi szolgáltatási díjait, a 2011. évre áthúzódó teljesítésű eszköz, kellékanyag, folyóirat, irodaszer beszerzéseket, valamint a szakértői, munkaegészségügyi és oktatási szolgáltatásokat.

Az Intézményi beruházások előirányzatán a 2010. évre elrendelt beszerzési tilalom és zárolás következtében kötelezettségvállalással terhelt maradvány nem mutatkozott.

„A diszkrimináció elleni küzdelem – a társadalmi szemléletformálás és a hatósági munka erősítése” című, TÁMOP-5.5.5.-08/1-2008-0001 jelű projektünk kapcsán a célelszámolási számlánkon év végére 103,5 millió forint kötelezettségvállalással terhelt maradvány keletkezett.

Kötelezettségek

A kötelezettségek nyitó állománya 4,3 millió forint volt, ez teljes egészében 2010. évben kiegyenlítésre került. A 2010. évet 93,7 millió forint állománnyal zártuk. Ebből 0,2 millió forint összegű számla termékvásárlással, 17,8 millió forint értékű számla szolgáltatás igénybevétellel volt kapcsolatos, 75,7 millió forint pedig a TÁMOP projekttel összefüggésben a program támogatási előlege miatti kötelezettség.

3. Egyéb

A Hatóságnál a befektetett eszközök 2010. december 31-i értéke 15,4 millió forint volt, ami az előző évhez képest 24,6 %-os csökkenést mutat. Az eszközök állománycsoporton belüli aránya 2009-hez viszonyítva 5,0 millió forinttal, 10,3 %-ról 8,2 %-ra csökkent. A változást a jogszabályban előírt terv szerinti értékcsökkenés elszámolása indokolja.

A forgóeszközök eszközök állománycsoporton belüli aránya az előző évi 89,7 %-ról 91,8 %-ra növekedett.

A tárgyi eszközök használhatósága, nettó/bruttó értékük aránya 16,9 %-ra csökkent.

A Hatóság forrásain belül a saját tőke aránya -5,76 %-ról -28,6 %-ra romlott. A rövid lejáratú kötelezettségek aránya a forrásokon belül 30,7 %-ról 49,9 %-ra növekedett. A likviditási mutató –mely a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek arányát mutatja – 2,9-szeresről 1,8-szorosra csökkent.

Az EBH vagyoni mutatóinak tükrében elmondható, hogy a Hatóság vagyoni helyzete az előző évhez viszonyítva némileg romlott, ami egyrészt a TÁMOP projekttel összefüggésben a program támogatási előlege miatti kötelezettség okán, másrészt a 2010. évi államháztartási egyensúly megőrzése érdekében elrendelt beruházási tilalom illetve végrehajtott zárolás és elvonás hatásaira következett be.

Likviditási probléma az év során a kedvezőtlen folyamatok ellenére nem merült fel.